

CZU: 347.776+347.77

LOCUL ȘI ROLUL PROTECȚIEI ÎMPOTRIVA CONCURENȚEI NELOIALE ÎN APĂRAREA DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ

Elena SEDLEȚCHI

Universitatea de Studii Europene din Moldova

Scopul cercetării respective constă în analiza aspectelor teoretice și practice ale interferenței dintre protecția concurenței și protecția proprietății intelectuale pentru a constata problemele ce apar în calea protecției drepturilor de proprietate intelectuală prin acțiunea în concurență neloidală. Institutele de drept de proprietate intelectuală și concurență neloidală se află în cea mai strânsă legătură marcată de reglementările de protecție a monopolului conferit prin aceste drepturi, în special asupra mărcilor, denumirilor de origine, indicațiilor geografice, invenției, modelului sau desenului industrial. Protecția împotriva concurenței neloidală poate fi un instrument juridic sau o complementare a protecției obiectelor de proprietate intelectuală instituite prin legi speciale, dezvoltându-se diferit în țări diferite. Iar la nivel internațional nu există o listă exhaustivă a actelor de concurență neloidală, de aceea, de la stat la stat, acestea pot fi diferite. În vederea realizării scopului urmărit, în prezenta lucrare a fost efectuată analiza situației științifice în domeniul de cercetare a interferenței dintre protecția proprietății intelectuale și protecția concurenței, astfel fiind determinate locul și rolul protecției concurenței neloidală în menținerea concurenței libere și în sistemul global de inovare.

Cuvinte-cheie: *concurență neloidală, confuzie, drepturi de proprietate intelectuală, proprietate industrială, interferență, mijloc de protecție, Convenția de la Paris, antreprenor onest, piață relevantă.*

THE PLACE AND ROLE OF PROTECTION AGAINST UNFAIR COMPETITION IN PROTECTING INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS

The aim of this research is to analyze the theoretical and practical aspects of the interference between the protection of competition and the protection of intellectual property in order to identify the problems that arise protecting the intellectual property rights through unfair competition. The institutes of intellectual property rights and unfair competition rights are closely linked, this being marked by the legal framework of monopoly protection conferred by these rights, in particular on trade marks, designations of origin, geographical indications, invention, model or industrial design. Protection against unfair competition can be a legal or complementary tool for protection of intellectual property objects established by special laws which are developing differently in different countries. Internationally, there is no specific (exhaustive) list of unfair competition acts, therefore, from state to state, the acts could be different. In order to achieve the aim of research, the author of this paper made a scientific analysis of the situation in the field of the interference between the protection of intellectual property and the protection of completion, thus determining the place and the role of protecting unfair competition in maintaining free competition and in the global innovation system.

Keywords: *unfair competition, confusion, intellectual property rights, Industrial property, interference, remedies, the Paris Convention, honest entrepreneur, relevant market.*

Introducere

Protecția drepturilor de proprietate intelectuală are loc prin acțiuni penale, acțiuni cotravenționale și multe acțiuni civile: acțiunea în răspundere civilă delictuală, acțiunile în concurență neloidală, acțiunea contractuală, mai rar: acțiunile în îmbogățire fără justă cauză, acțiunea pentru plata nedatorată, acțiunea în contrafacere. Există incidență între protecția proprietății intelectuale și acțiunea în concurență neloidală. Pe de o parte, avem în vedere protecția concurenței neloidală, fie ca un complement al acțiunilor de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală, fie, pe de altă parte, ca un substitut, atunci când nu sunt îndeplinite condițiile legale pentru exercitarea acesteia sau atunci când protecția proprietății intelectuale nu acoperă toată aria de fapte ilicite. Studiul materialelor științifice și al publicațiilor doctrinare în domeniul interferenței (corelației, incidenței, raportului) între protecția drepturilor de proprietate intelectuală și protecția concurenței neloidală arată că sunt abordate următoarele aspecte: raporturile juridice ale protecției proprietății industriale prin intermediul concurenței neloidală; protecția drepturilor conexe prin acțiunea concurenței neloidală; identificarea locului concurenței neloidală, fie printre obiectele de proprietate intelectuală sau industrială, fie nici una, nici alta; acțiunea în concurență neloidală este o modalitate complementară de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală (acțiunea în contrafacere) sau un substitut; atât protecția drepturilor de proprietate intelectuală, cât și protecția concurenței neloidală au obiective comune în sistemul global de inovare etc.

Rezultate și discuții

Ideea protecției drepturilor de proprietate industrială prin intermediul concurenței neloiale a fost consacrată, pentru prima dată, de art.10 bis al Convenției de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883 (în continuare – Convenția de la Paris), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1328-XII din 11 martie 1993, care cere țărilor Uniunii de la Paris să asigure cetățenilor Uniunii o protecție efectivă împotriva concurenței neloiale. De asemenea, cere de a interzice mai ales indicațiile sau afirmațiile a căror folosire, în exercitarea comerțului, este susceptibilă: să inducă publicul în eroare cu privire la natura, modul de fabricație, caracteristicile, aptitudinea de întrebuințare sau cantitatea mărfurilor. Apartenența Republicii Moldova la Uniunea de la Paris oferă antreprenorilor din țara noastră dreptul la protecția împotriva concurenței neloiale în străinătate și a străinilor în Republica Moldova, datorita tratamentului național.

În același timp, prevederile art.1 alin.(2) al Convenției de la Paris a stat la baza altei teze, din care reiese că *reprimarea concurenței neloiale este unul dintre obiectele de protecție a proprietății industriale*.

Spre deosebire de Convenția de la Paris, art.2 pct.viii din Convenția de la Stockholm pentru instituirea Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală, semnată la 14 iulie 1967, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.1328-XII din 11 martie 1993, stabilește că drepturile referitoare la *protecția împotriva concurenței neloiale fac parte din proprietatea intelectuală*. Observăm o lărgire a ariei de protecție împotriva concurenței neloiale, adică nu doar pentru obiectele de proprietate industrială, dar și pentru celelalte obiectele de proprietate intelectuală. În acest sens, Convenția de la Geneva din 29 octombrie 1971 pentru protejarea producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor stipulează că protecția fonogramelor poate fi asigurată fie prin intermediul legii cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe, *sui generis* (drepturi conexe), al legii cu privire la concurența neloială sau al legii penale.

Ideea că protecția împotriva concurenței neloiale constituie un obiect al proprietății industriale este susținută de autorii V.Iustin, R.S. Șmonin citați de V.Stati [1, p.12]. După părerea autorului V.Stati, „supoziția că anumite componente ale dreptului de proprietate industrială formează împreună drepturile referitoare la protecția împotriva concurenței neloiale se confirmă prin faptul că, potrivit lit.a), alin.(1) art.19 din Legea concurenței (...), sunt interzise orice acțiuni sau fapte care sunt de natură să creeze, prin orice mijloc, o confuzie cu întreprinderea, produsele sau activitatea economică a unui concurent, realizate prin folosirea ilegală, integrală sau parțială a unei mărci, embleme de deservire, denumiri de firmă, a unui desen sau model industrial sau a altor obiecte ale proprietății industriale de natură să creeze o confuzie cu cele folosite în mod legal de către o altă întreprindere” [1, p.12-13]. Ne raliem pe deplin la acest punct de vedere, enunțând în continuare că dreptul exclusiv al unuia dintre obiectele de proprietate industrială este în strânsă corelație cu dreptul la protecție împotriva concurenței neloiale.

În literatura de specialitate română (V.Roș [2, p.31], V.Erhan [3, p.163], F.Bujorel [4, p.13]) s-a arătat că obiectul dreptului de proprietate industrială se împarte în trei categorii, iar concurența neloială face parte din ultima categorie. Autorul B.Florea susține că „mărcile și indicațiile geografice și concurența neloială sunt instituții care formează obiectul de studiu al „dreptului proprietății intelectuale” fără să fie legate de creații spirituale” [4, p.3].

De asemenea, autorul S.Brânză (citată de M.Dinca) constată că „din textul art.1 al Convenției de la Paris și din cel al art.2 al Convenției de la Stockholm reiese că drepturile referitoare la protecția împotriva concurenței neloiale fac parte, de asemenea, din componența dreptului de proprietate industrială. Însă, examinând legislația Republicii Moldova, a României în domeniul protecției împotriva concurenței, nu se poate afirma că reprimarea concurenței neloiale ar constitui un obiect aparte de protecție a proprietății intelectuale, însă anumite componente ale dreptului de proprietate industrială formează împreună drepturile referitoare la protecția împotriva concurenței neloiale” [5, p.525]. Atragem atenția că Legea nr.1103 din 30 iunie 2000 cu privire la protecția concurenței (abrogată), stipula expres la art.1 alin.(3) excepția, potrivit căreia doar în cazurile de utilizare a normelor de protecție juridică a obiectivelor proprietate industrială, a drepturilor de autor și a drepturilor conexe pentru limitarea concurenței se va aplica normele de protecție a concurenței.

Cu privire la faptul că în Convenția de la Paris „represiunea concurenței neloiale” se enumeră printre obiectele proprietății intelectuale M.Domente a reținut că „autorii (din ce în ce mai mulți) sunt de acord că aceasta *nu constituie un obiect distinct al proprietății industriale*” [6, p.105]. Se pare că și Plenul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova susține ideea că concurența neloială nu constituie un obiect distinct al proprietății industriale, dat fiind faptul că la pct.1 al Hotărârii nr.1 din 06 februarie 2017 cu privire la apli-

care a unor prevederi ale legislației în domeniul protecției mărcilor protecția împotriva concurenței neloiiale nu se enumeră printre obiectele proprietății industriale.

Savantul rus V.Eremenko sugerează că dreptul la protecția împotriva concurenței neloiiale face parte din categoria drepturilor civile subiective, care are un caracter absolut și nu intră în componența noțiunii de monopol legal. La fel, susține că atât concurența neloiială, cât și dreptul exclusiv asupra rezultatelor activității intelectuale *au moduri și obiecte diferite de protecție juridică* [7]. Cu ultima ipoteză suntem de acord parțial, dat fiind faptul că atât concurența neloiială, cât și dreptul proprietății industriale, urmăresc, finalmente, să protejeze direct sau indirect obiectele de proprietate industrială utilizate ilegal. În acest sens, literatura de specialitate rusă formulează precizări, potrivit cărora normele privind concurența neloiială pun accent pe protecția împotriva unor prejudicii cauzate antreprenorului onest, mediului de afaceri, iar prevederile legiilor speciale în domeniul proprietății intelectuale pun accent pe protecția creației intelectuale și inovației în sine. În acest sens, reiese că scopul principal al proprietății intelectuale este de a promova inovarea, în timp ce scopul principal al Legii concurenței este de a promova concurența.

Pe de altă parte, Comisia Europeană, în Comunicatul din 2011 susține ideea că legislația în domeniul concurenței și cea în domeniul proprietății intelectuale *au obiective comune, care constau în promovarea creației și inovației și în stimularea creșterii economice* [8].

Aceeași opinie este susținută de doctrina rusă (E.Voinikainis, A.Șastitko, A.Kurdin), conform căreia dreptul de proprietate intelectuală și dreptul concurenței urmăresc *același scop de a asigura inovația*. „În același timp, pentru stimularea activității inovative trebuie să existe o competiție permanentă între inovatori, iar în cadrul distribuirii și implementării inovațiilor în economia națională necesită a fi protejate interesele cumpărătorilor de produse care au la bază drepturi de proprietate intelectuală. Ambele aceste sarcini se rezolvă în cadrul politicii concurențiale, însă unele soluții practice ale acestor sarcini pot să intre în contradicție cu unele aspecte ale protecției drepturilor de proprietate intelectuală” [9, p.95].

La fel, autorul M.Domente concluzionează că „repsiunea concurenței neloiiale se regăsește (...) atât la creații intelectuale industriale, cât și la semnele distinctive ale activității industriale, constituind o *acțiune prin care pot fi apărute toate drepturile de proprietate industrială*. Cu alte cuvinte, repsiunea concurenței neloiiale constituie o *consecință a încălcării dreptului de proprietate industrială*” [6, p.106].

În viziunea autorului C.Romișan, *acțiunea de concurență neloiială este un instrument juridic prin care se asigură protecția drepturilor de proprietate industrială*, fapt ce determină neinclusiunea ei printre obiectele proprietății industriale, însă, deși are un fundament complex, analiza reglementărilor, a formulărilor din doctrină sau a jurisprudenței trebuie efectuată în cadrul proprietății industriale [10, p.8]. În acest sens, constatăm că dreptul de proprietate industrială asigură protecția rezultatelor materiale, la fel ca și acțiunea în concurență neloiială.

În această ordine de idei, constatăm că atât doctrina, cât și practica judiciară demonstrează că obiectele de proprietate intelectuală beneficiază de o *dublă protecție*: una ține de dreptul proprietății intelectuale, iar cealaltă – de protecția împotriva concurenței neloiiale. De exemplu, utilizarea mărcii de către titularul unei licențe exclusive după expirarea termenului acesteia a fost considerată o încălcare a dreptului de proprietate industrială și a obligațiilor contractuale, nu însă un act de concurență neloiială. Folosirea (imitarea, contrafacerea) ilegală a unei mărci de natură să creeze o confuzie cu cele folosite în mod legal de către o altă întreprindere constituie act de concurență neloiială. În dosarul nr.2-36/2014, faptele de înregistrare cu rea-credință și folosirea mărcii nr.24737 „Mannesmann” au fost recunoscute ca act de concurență neloiială [11].

În articolul „Protecția proprietății intelectuale și a concurenței în Republica Moldova” L.Bolocan și T.Pleşca au accentuat faptul că *între concurența loială și protecția viabilă a drepturilor de proprietate intelectuală există o legătură strânsă și directă*, descriind succint imaginea de ansamblu a experienței privind interacțiunea dintre protecția proprietății intelectuale și protecția concurenței. Tot la acest capitol, dâșii au menționat că problemele care există în ce privește coraportul dintre proprietatea intelectuală și concurență sunt bine reflectate în jurisprudență, în special în cea referitoare la mărci [12, p.8].

Cu privire la corelația dintre protecția drepturilor de proprietate intelectuală și protecția concurenței în doctrină se mai subliniază că protecția proprietății intelectuale are loc în principal prin intermediul acțiunii de contrafacere, iar *acțiunea de concurență neloiială poate fi un complement sau un substitut al acțiunii de contrafacere* [13, p.129]. Acțiunea de contrafacere urmărește apararea de la orice violare a drepturilor exclusive de a exploata sau utiliza obiectul de proprietate intelectuală acordate de AGEPI. De exemplu, indicațiile

geografice sunt protejate în Europa în conformitate cu legislațiile naționale și cu un spectru larg de concepte, cum ar fi legile contra concurenței neloiale, de protecție a consumatorului, de protecție a mărcilor certificate sau legile speciale de protecție a indicațiilor geografice sau denumirilor de origine. În esență, părțile neautorizate nu pot utiliza indicațiile geografice în cazul în care utilizarea ar induce în eroare publicul în ceea ce privește proveniența adevărată a produsului [14, p.201]. În susținerea acestei opinii, autorul A.Moisei menționează că comercializarea mărfurilor contrafăcute și a operelor-pirat cauzează prejudicii titularilor de drepturi, generează acte de concurență neloială, prezintă un pericol pentru securitatea economică a țării și sănătatea consumatorului autohton [15, p.10].

Toate aceste circumstanțe pot fi, după caz, motive atât pentru acțiunea în contrafacere, cât și pentru acțiunea de concurență neloială sau alte acțiuni sus-invocate.

Dacă protecția drepturilor de proprietate intelectuală are la bază acordarea drepturilor exclusive, atunci protecția împotriva concurenței neloiale nu se bazează pe acordarea unor asemenea drepturi, ci pe prohibiția legală (art.14 alin.(1) al Legii nr.183/2012) că întreprinderilor li se interzice să realizeze acțiuni de concurență neloială. Deci, concurența neloială se fundamentează pe comportamentul criticabil al celor care încalcă obligația de loialitate în exercitarea afacerilor lor.

P.Roubier subliniază că „cele două acțiuni izvorăsc din cauze diferite și tind spre finalități diferite: acțiunea în contrafacere consacră un monopol juridic ocrotit împotriva concurenței, în timp ce acțiunea împotriva concurenței neloiale consacră libertatea concurenței” [16, p.250]. Aceeași idee o găsim la autorul rus A.Kuridin, care susține că în literatura de specialitate interferența dintre protecția împotriva concurenței neloiale și protecția drepturilor de proprietate intelectuală este adesea înțeleasă ca specifică pentru diferite tipuri de proprietate intelectuală, tipuri de încălcări și dependentă de comportamentul subiecților în general. „La prima vedere, se poate crede că aceste două domenii au diferențieri semnificative, deoarece drepturile de proprietate intelectuală, de obicei, au nevoie de înregistrare și confirmare din partea autorității specializate, ceea ce înseamnă existența unor reguli comune. Dar protecția împotriva actelor de concurență neloială nu se bazează pe „o listă a drepturilor și obligațiilor companiilor oneste”, ci pe recunoașterea generală a principiului că „comportamentul neloial al comercianților este interzis”. Cu toate acestea, relația dintre protecția împotriva concurenței neloiale și a drepturilor asupra rezultatelor activității intelectuale începe să se observe, dacă se ia în considerare definiția de proprietate intelectuală” [17]. În același context autorii D.Săvescu și A.Budală susțin că „protecția mărcilor împiedică și concurența neloială, de exemplu: contrafacerea care ar utiliza semne distinctive identice sau asemănătoare pentru comercializarea produselor sau serviciilor diferite sau de calitate inferioară. Sistemul permite persoanelor dotate cu spirit întreprinzător să producă și să comercializeze produse și servicii, în condițiile cele mai echitabile, facilitând astfel comerțul internațional” [18, p.26].

Practica franceză arată că interferența dintre acțiunea de contrafacere și acțiunea de concurență neloială este posibilă în două cazuri:

✓ Cumulul acțiunilor de contrafacere cu acte de concurență neloială, atunci când are loc încălcarea dreptului exclusiv și săvârșirea actelor de concurență neloială. Tribunalul comercial din Paris a admis acțiunile de contrafacere și de concurență neloială în cazul intentat la plângerea Larousse Bordas către Maxi-Livres Pro France pentru punerea în vânzare în anul 1996 la preț atractiv a Dicționarului enciclopedic al limbii franceze care era de fapt o copie ilegală a Dicționarului „Le petite Larousse Illustré”. În partea prezentei acțiuni de concurență neloială, instanța a invocat că prin vânzarea manoperelor parazitare pârâtul a dorit acapărarea rapidă a pieței relevante a dicționarilor, pe care nu avea nicio cotă de participare, fără a depune eforturi creative și fără investiții. Astfel, punerea spre vânzare a dicționarului la preț scăzut i-a adus de fapt avantaje economice considerabile [19].

✓ Substituirea acțiunii de contrafacere cu acțiunea de concurență neloială, atunci când nu sunt întrunite cerințele acțiunii de contrafacere – fie din cauza lipsei dreptului exclusiv, fie din lipsa probelor. Tribunalul de la Paris a respins acțiunea de contrafacere a programului de calculator din cauza insuficienței similitudinii dintre cele două programe, dar a admis acțiunea de concurență neloială. Decizia a fost motivată prin constatarea faptului că pârâtul s-a inspirat din programul original pentru a crea un program asemănător și a-l vinde la preț redus [20]. În ceea ce ține de lipsa dreptului exclusiv, practica admite acțiunea de concurență neloială pentru a proteja persoana în cazurile când dreptul nu a fost înregistrat de stat, deci este vorba despre reproducerea unui obiect neînregistrat sau pierdut. De exemplu, a fost respinsă acțiunea de contrafacere din motiv că utilizarea copierii a avut loc pe piață relevantă diferită de cea a titularului: marca Champagne utilizată

ilegal pentru desemnarea parfumurilor. În acest caz, instanța a constatat săvârșirea actului de concurență neloyală prin faptul că pârâtul a urmărit deturnarea notorietății mărcii în cauză; și chiar dacă actul nu antrenează confuzia, produsul a fost pus în comerț în lumina succesului obținut de marca Champagne.

În situația pierderii (anulării) dreptului, protecția împotriva concurenței neloyale poate fi solicitată, de exemplu, atunci când titularul unei mărci anulate folosește denumirea în calitate de firmă și aceasta este utilizată, înregistrată de concurent. În dosarul nr.2-18/05, instanța constată că „Termostal grup” SRL, prin înregistrarea denumirii de firmă ce aparține SC „Romstal Imex” SRL, ca marcă ce-i aparține, utilizând normele de protecție juridică a obiectivelor proprietate industrială, a încălcat Legea cu privire la protecția concurenței și a aplicat practici de concurență neloyală față de SC „Romstal Imex” SRL (România) [21].

Reieșind din cele relatate *supra*, conchidem că în doctrină găsim păreri contrare referitoare la rolul și locul protecției împotriva concurenței neloyale în apărarea drepturilor de proprietate intelectuală. Doctrina franceză menționează că acțiunea de concurență neloyală, nicidecum nu trebuie să fie subsidiară acțiunii de contrafacere. Aceeași părere se susține și în literatura de specialitate germană, potrivit căreia atunci când protecția proprietății intelectuale este prevăzută de legi speciale, aceasta nu poate fi nici completată, nici înlocuită de protecția împotriva concurenței neloyale prevăzută de altă lege specială [22, p.265]. În opinia noastră, trebuie reprimite toate actele contrare legii și uzanțele morale, chiar dacă acestea sunt incidente cu alte acțiuni de apărare a drepturilor de proprietate intelectuală reglementate de legi speciale. În acest sens merită atenție părerea profesorului Y.Eminescu, care spunea că „sfera acțiunii de concurență neloyală este foarte largă, ceea ce exprimă și marele interes pentru problemele care le ridică” [23, p.27].

Nu trecem cu vederea nici opinia autorului L.C. Iovu (pe care o susținem pe deplin), conform căreia „s-ar putea ca, treptat, răspunderea pentru încălcarea unor drepturi privative prin contrafacere să-și piardă trăsăturile specialității, împletindu-se, uneori până la limita identității, cu răspunderea pentru concurența neloyală, sub unele din formele de manifestare a acesteia” [13, p.139].

Autorul V.Eremenko consideră că *protecția împotriva concurenței neloyale are un rol de completare a dreptului exclusiv asupra rezultatului activității intelectuale* (de exemplu, protecția desenelor și modelelor industriale neînregistrate – mărci, desene și modele industriale, durata de protecție a cărora a expirat, dar care și-au câștigat o reputație bună pe piață). În practica străină există și alte exemple ale relației dintre drepturile exclusive și concurența neloyală, și anume: acțiunea neîntemeiată de chemare în judecată pentru încălcarea brevetului sau a altui drept de proprietate intelectuală [7]. Analiza practicii judiciare și a legislației din domeniu arată că asigurarea respectării și administrarea eficientă a activelor nepatrimoniale nu poate fi posibilă doar în baza normelor privind protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Astfel, ca o alternativă eficientă, în acest context, este aplicarea normelor privind protecția împotriva actelor de concurență neloyală realizate de către întreprinderea concurentă.

O imagine de ansamblu privind locul concurenței neloyale în viziunea consumatorilor prezintă rezultatele studiului sociologic realizat de Centrul de Investigații Sociologice și Marketing „CBS-AXA”. Studiul a scos la iveală faptul că unul dintre obiectele cel mai puțin asociat cu câmpul juridic al conceptului de proprietate intelectuală este, în opinia consumătorului, protecția împotriva concurenței neloyale (doar 31% din respondenți consideră că aceasta ar fi un obiect de proprietate intelectuală) [24, p.5].

Concluzii

Din perspectiva ideilor anunțate, nu susținem părerile precum că concurența neloyală nu constituie obiect al dreptului de proprietate industrială. Existența reglementărilor separate ale protecției împotriva concurenței neloyale și ale protecției altor obiecte de proprietate industrială nu determină posibilitatea unei asemenea concluzii. În ansamblul ideilor sus-menționate, se conchide că concurența neloyală în sistemul de inovare face parte din proprietatea industrială, are rol de completare a dreptului de proprietate industrială, constituind un instrument juridic prin care pot fi apărate toate obiectele de proprietate industrială. De asemenea, tratările doctrinare enunțate în articol reconfirmă opinia că institutele de drept de proprietate intelectuală și cele de concurență neloyală se află în cea mai strânsă legătură.

Referințe:

1. STATI, V. Protecția concurenței loiale și a secretului comercial din perspectiva apărării penale a proprietății industriale. În: *Intellectus*, 2016, nr.3, p.10-15.
2. ROȘ, V. *Dreptul proprietății intelectuale. Curs universitar*. București: Global Lex, 2001.

3. ERHAN, V. *Brevetarea invențiilor în România*. București: Editura Economică, 1998, p.163. ISBN: 973-590-066-1
4. FLOREA, B. *Dreptul proprietății intelectuale*. București: Universul Juridic, 2011.
5. BRÂNZĂ, S. *Obiectul infracțiunilor contra patrimoniului*: Monografie. Chișinău: CEP USM, 2005, p.675.
6. DOMENTE, M. *Particularitățile raportului juridic privind rezultatele creației intelectuale*: Teză de doctor în drept. Chișinău, 2017, p.178.
7. ЕРЕМЕНКО, В.И. *Недобросовестная конкуренция и исключительные права на результаты интеллектуальной деятельности*. [Accesat: 21.03.2017] Disponibil: www.library.ru/help/docs/n39190/konkure.rtf
8. Comunicarea Comisiei către Parlamentul European. *O piață unică pentru drepturile de proprietate intelectuală*. Bruxelles, 24 mai 2011, COM (2011) 287 final.
9. SEDLEȚCHI, E. Unele aspecte teoretice ale interferenței dintre protecția proprietății intelectuale și protecția concurenței. În: *Materialele Conferinței științifice internaționale „Perspectivele și problemele integrării în spațiul european al cercetării și educației”*, USCH, vol.I (2017, Chișinău). ISBN 978-9975-88-019-0, p.93-98. Disponibil: <http://www.usch.md/wp-content/uploads/2015/11/Conferinta-USC-2017>
10. ROMIȚAN, C.R. *Protecția penală a proprietății intelectuale*. București: C.H. Beck, 2006. 398 p.
11. Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20.11.2014, dosarul nr.2-36/2014.
12. BOLOCAN L., PLEȘCA, T. Protecția proprietății intelectuale și a concurenței în Republica Moldova. În: *Intellectus*, 2012, nr.1, p.7-18.
13. IOVU, L.C. Raportul dintre contrafacere și concurență neloială în apărarea drepturilor de proprietate intelectuală. În: *Analele științifice ale Universității „Al.I. Cuza” Iași*, Tom XLIX, Științe juridice, 2003, p.129-141.
14. STUART, E., FANO, E., SCALES, L.[et al.]. *Legislația și politica în domeniul proprietății intelectuale. Armonizarea legislației Republicii Moldova cu standardele UE*. Chișinău: „Sinectica-Com” SRL, 2010. 277 p.
15. MOISEI, A. *Ghid practic privind protecția proprietății intelectuale în Republica Moldova în domeniul științelor aplicate*. Chișinău, 2012, p.125.
16. ROUBIER, P. *Le droit propriété industrielle*. Paris: Dalloz, 1952, p.250.
17. КУРДИН, А. Нарушение прав на результаты интеллектуальной деятельности как вид недобросовестной конкуренции. [Accesat: 25.11.2017]. Disponibil: <http://profil.ranepa.ru/docs/pubs/p804/55004afa4bc21.pdf>
18. SĂVESCU, D., BUDALĂ, A. *Proprietatea intelectuală în România și în unele țări din UE*. Brașov: Lux Libris, 2008, p.94.
19. T. Comm. Paris, ord. Ref, 05.01.1998 SA Larousse Bordas c/SARI Les Editions de la Connaissance et autres, Dalloz-Affaires no.99/8.01.1998, p.162.
20. TGI Paris, 3-e ch., 19.03.1993 PIBD 1993, 54, III, 439.
21. Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 01.02.2005, dosarul nr.2-18/05.
22. REIMER, D., BEIER, F.K., BAUMANN, D. *La répression de la concurrence déloyale en Allemagne*. Paris: Economica, 1978, p.265-266.
23. EMINESCU, Y. *Concurența nelegală*. București: Lumina LEX, 1995, p.216.
24. Raport de studiu. *Cunoștințe, atitudini și practici ale populației RM cu privire la proprietatea intelectuală*, 2012. [Accesat: 29.03.2017]. Disponibil: <http://stoppirateria.md/pdf/studies/RAPORT-Studiu-CBS-AXA.pdf>

Date despre autor:

Elena SEDLEȚCHI, doctorandă, Universitatea de Studii Europene din Moldova; Controlor principal de stat în Direcția juridică, Consiliul Concurenței. **E-mail:** andries.elena@gmail.com

Prezentat la 28.12.2017